

Συμπεράσματα από το Διεθνές Συνέδριο «Συνεκπαίδευση: Ένας Τρόπος να Προάγουμε την Κοινωνική Συνοχή» 11–12 Μαρτίου 2010, Μαδρίτη

Το Μάιο του 2009, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως μέρος του στρατηγικού πλαισίου για την Ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (ET2020), καθόρισε στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι υπογράμμιζαν τη σημασία της συνεκπαίδευσης στην παρεμπόδιση της μειονεξίας στην εκπαίδευση. Το Συμβούλιο σημείωσε ότι η εκπαίδευση οφείλει να μάχεται ενάντια σε κάθε μορφή διακρίσεων και να θωρακίζει όλους τους νέους ανθρώπους ώστε να αλληλεπιδρούν θετικά με τους συνομηλικούς τους με διαφορετικό υπόβαθρο.

Το διεθνές συνέδριο, στο οποίο συμμετείχαν περίπου 300 αντιπρόσωποι από 40 χώρες, είχε ως στόχο την παροχή μιας ευκαιρίας για προβληματισμό σχετικά με τους τρόπους ενσωμάτωσης των αρχών της ποιότητας, της επάρκειας και της ισότητας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, εστίασε στους τρόπους ενσωμάτωσης των μειονεκτούντων μαθητών, ώστε να αποφευχθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Οι στόχοι του συνεδρίου ήταν:

- Η θεώρηση της εκπαίδευσης ως μιας από τις βασικές πλευρές της κοινωνικής ενσωμάτωσης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού·
- Η θεώρηση των πολιτικών για την εκπαιδευτική ενσωμάτωση και η διάχυση καλών πρακτικών, με ειδική μνεία σε μαθητές με ειδική εκπαιδευτική στήριξη και οικονομικές ανάγκες·
- Η διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των Κρατών Μελών της ΕΕ και των χωρών της Λατινικής Αμερικής στο πεδίο της συνεκπαίδευσης·
- Η σύνταξη ενός προκαταρκτικού κειμένου με τα κυριότερα μηνύματα για τη συνεκπαίδευση ώστε να παρουσιαστεί στις εθνικές και Ευρωπαϊκές αρχές.

Το πρόγραμμα του συνεδρίου και περαιτέρω πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν στο:
<http://www.educacion.es/eu2010/agenda/educacion-inclusiva.html>

Συμπεράσματα

Η συνεκπαίδευση αποτελεί καθολικό δικαίωμα. Απαιτεί πολιτικά μέτρα που έχουν ως στόχο την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης σε όλους τους πολίτες. Η συνεκπαίδευση, επίσης, συνεπάγεται ότι όλοι οι απαιτούμενοι πόροι (οικονομικοί, ανθρωπίνι, τεχνικοί και τεχνολογικοί) θα παρέχονται σε όλα τα εκπαιδευτικά κέντρα, ώστε να είναι ικανά να ανταποκρίνονται και να διασφαλίζουν την εκπαιδευτική επιτυχία όλων των μαθητών, ανεξάρτητα από το προσωπικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, γεωγραφικό ή εθνικό τους υπόβαθρο. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο φύλο, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες διακρίσεις τις οποίες υφίστανται τα κορίτσια και οι γυναίκες με αναπηρίες.

Η συνεκπαίδευση είναι αναγκαίο να διασφαλίσει ποιότητα, ισότητα και υπεροχή, με γνώμονα αξίες όπως οι ίσες ευκαιρίες, η έλλειψη διακρίσεων και η καθολική πρόσβαση. Όλες αυτές οι αξίες είναι συμπληρωματικές και αδιαχώριστες.

Αυτό το Συνέδριο, στο οποίο συμμετείχαν αντιπρόσωποι από διαφορετικές Αυτόνομες κοινότητες της Ισπανίας, από Ευρωπαϊκές χώρες, από τη Λατινική Αμερική, καθώς και εθελοντές, εναρμονίζεται με έναν από τους τέσσερις στόχους της Ισπανικής Προεδρείας στο πεδίο της εκπαίδευσης: να έχει επίδραση στις εκπαιδευτικές πολιτικές που προάγουν την ισότητα, την κοινωνική συνοχή και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά. Αυτός ο στόχος ανταποκρίνεται σε διαφορετικές προκλήσεις: την πρόωμη αποχώρηση από το σχολείο και τους μαθητές με ανάγκη για πρόσθετη εκπαιδευτική στήριξη.

Σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο και σε επίπεδο πολιτικής, που θα στηρίξει τα βήματα προς τη συνεκπαίδευση. Συγκεκριμένα, είναι αναγκαίο να σημειωθεί η υιοθέτηση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, κυρίως του Άρθρου 24 για την εκπαίδευση.

Παρόλα αυτά, η συνεκπαίδευση εξακολουθεί να αποτελεί στόχο προς επίτευξη. Σημαντικές προκλήσεις πρέπει να υπερνικηθούν ώστε να επιτευχθούν οι προσδοκώμενοι στόχοι για ποιότητα, ισότητα, ενσωμάτωση, σεβασμό στη διαφορετικότητα και αποτελεσματική συμμετοχή σε μια κοινωνία για όλους. Το Συνέδριο τόνισε ιδιαίτερα την πρόοδο καθώς και τις προκλήσεις σε τρία εκπαιδευτικά επίπεδα: τη δευτεροβάθμια, την επαγγελματική και την ανώτερη εκπαίδευση.

Οι ακόλουθες προτάσεις που προέκυψαν από το συνέδριο είναι σημαντικό να υπογραμμιστούν:

- Η συνεκπαίδευση, η οποία είναι ανθρωποκεντρική, ωφελεί όλους τους μαθητές, με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, λόγω αναπηρίας ή άλλων αιτιών. Η συνεκπαίδευση θα προετοιμάσει του μαθητές για να ζήσουν και να εργασθούν σε μια πλουραλιστική κοινωνία.
- Η πολιτική θέληση και αποφασιστικότητα από όλους τους εταίρους οι οποίοι εμπλέκονται είναι αναγκαία για την προαγωγή μιας βαθιάς συστημικής αλλαγής. Αυτό απαιτεί όραμα, γνώση, ικανότητες και νομικό πλαίσιο για την εφαρμογή συνεκπαίδευσης με ποιότητα, ισότητα και υπεροχή στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες. Ολόκληρη η κοινωνία πρέπει να συμμετέχει και να εμπλακεί σε αυτή την εκπαιδευτική αλλαγή.
- Υπάρχει ανάγκη για στήριξη συντονισμένων πολιτικών σε όλους τους τομείς καθώς και στήριξη της διάχυσης καλών πρακτικών.
- Υπάρχει ανάγκη για δημιουργία επαρκών μηχανισμών για τη συλλογή και ανάλυση των απαιτούμενων πληροφοριών ώστε να ελέγχονται οι πολιτικές και οι καλές πρακτικές μέσω δεικτών. Αυτοί οι δείκτες θα επιτρέψουν την αναγνώριση των παραγόντων που προκαλούν τον αποκλεισμό και εκείνων που διευκολύνουν την ενσωμάτωση.
- Για τη στήριξη της αλλαγής του εκπαιδευτικού πλαισίου και την πρόοδο της εφαρμογής του δικαιώματος της εκπαίδευσης για όλους, απαιτούνται τα ακόλουθα: ευέλικτα εκπαιδευτικά συστήματα· η διαφορετικότητα να αντιμετωπίζεται ως αξία· εξάλειψη όλων των εμποδίων (φυσικά εμπόδια, προγράμματα εκπαίδευσης και υλικό, στάσεις, εξοπλισμός και ειδικά βοηθήματα, κοινωνικές δραστηριότητες, επικοινωνία, πρόσβαση σε νοηματική γλώσσα και άλλα εργαλεία για τη βελτίωση της προφορικής επικοινωνίας)· στήριξη των εκπαιδευτικών και των σχολείων· ομαδική δουλειά· ηγεσία στα σχολεία· αρμονικές συνθήκες μεταξύ των μαθητών· και συνεργασία μεταξύ των γονέων των επαγγελματιών και των εθελοντών.
- Είναι αναγκαίο να διευκολυνθεί η μετάβαση μεταξύ των διαφορετικών βαθμίδων εκπαίδευσης και η μετάβαση στην απασχόληση· να διευκολυνθεί η συνεκπαίδευση από την αρχή της σχολικής ζωής και να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην πρώιμη αναγνώριση και παρέμβαση.
- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών (τόσο την αρχική όσο και αυτή που λαμβάνουν κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους) σε όλες τις βαθμίδες. Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να είναι προετοιμασμένοι να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών και αυτό αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας της συνεκπαίδευσης.
- Οι νέοι δεν επιθυμούν να αντιμετωπίζονται σαν παιδιά· θέλουν να είναι ελεύθεροι να παίρνουν τις δικές τους αποφάσεις. Έχουν όλοι το δικαίωμα στην πρόσβαση σε ένα πρόγραμμα το οποίο θα τους προετοιμάσει να γίνουν ολοκληρωμένοι πολίτες.
- Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την επαγγελματική κατάρτιση σχετίζεται με την ανάγκη να οικοδομηθεί μια στενή σχέση μεταξύ της κατάρτισης και της ανοιχτής αγοράς εργασίας καθώς και να παρέχεται πρακτική άσκηση εντός των επιχειρήσεων.
- Η συνεκπαίδευση στην ανώτερη εκπαίδευση οφείλει να αποτελέσει προτεραιότητα, όπως συμβαίνει και με την υποχρεωτική εκπαίδευση. Η πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση πρέπει να βελτιωθεί ώστε να αυξηθεί η αντιπροσώπευση των σπουδαστών με αναπηρία και αυτών που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Χρειάζονται υποστηρικτικές υπηρεσίες, κυρίως από επαγγελματίες, οι οποίοι θα δρουν ως «μεσάζοντες» μεταξύ των σπουδαστών και των καθηγητών τους.
- Τέλος, όλα τα μέτρα που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης θα οφελούν όλους του μαθητές.

